

STANOVISKO VLÁDY

**k návrhu poslanců Mariana Jurečky, Jiřího Miholy, Jana Čížinského, Vít
Kaňkovského, Pavla Bělobrádka, Marka Výborného a dalších na vydání zákona,
kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení
a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 246)**

Vláda na své schůzi dne 22. srpna 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k tomuto návrhu **nesouhlasné stanovisko**, a to především z těchto důvodů:

1. Vláda považuje za nesystémové řešit situaci znevýhodněných lokalit prostřednictvím poskytování slev vybraným pojištěncům v systému sociálního pojištění. Systém sociálního zabezpečení není určen k řešení problémů souvisejících s ekonomickou podporou regionů. Situaci znevýhodněných lokalit je třeba řešit systémově prostřednictvím investiční podpory zaměřené zejména na rozvoj infrastruktury, rozvoj podnikání, zvyšování počtu pracovních příležitostí a dostupnost veřejných služeb.
2. Vláda pochybuje o tom, že předkladateli stanoveného cíle, tedy snižování počtu obyvatel ve znevýhodněných lokalitách, lze dosáhnout poskytnutím slevy na pojistném v rozsahu 500 Kč měsíčně. Vláda je toho názoru, že výše navržené slevy nemusí být pro potenciální adresáty právní úpravy dostatečně finančně motivující.
3. Navrhované podmínky pro získání slevy zakládají nerovnost mezi jednotlivými pojištěnci, a to jak mezi jednotlivými zaměstnanci, tak mezi zaměstnanci a osobami samostatně výdělečně činnými, na něž se slevy nemají vztahovat vůbec.
4. Za značně problematickou vláda považuje i podmínku nároku na slevu spočívající v trvalém bydlišti zaměstnance k 1. lednu daného kalendářního roku v obci ve znevýhodněné lokalitě. Vláda zdůrazňuje, že výraz „trvalé bydliště“ není relevantním právním pojmem, neboť český právní řád používá termíny „trvalý pobyt“ (veřejnoprávní institut evidenční povahy) a „bydliště“ (pojem definovaný občanským zákoníkem zachycující spíše faktický stav toho, kde se osoba zdržuje). Podle důvodové zprávy navrhovatelé mají zjevně na mysli první zmíněnou možnost, opomíjejí však riziko zneužívání takto koncipované slevy, například účelovými změnami trvalého pobytu. Údaj o trvalém pobytu nemusí mít náležitou vypovídací hodnotu o vazbě dotyčné osoby na

určitou obec, neboť fakticky může žít a pracovat jinde a využívat svého původního místa trvalého pobytu např. jako titulu pro navrhovanou slevu. V souvislosti s uvedenou podmínkou nároku na slevu vláda rovněž upozorňuje, že předložený poslanecký návrh nijak neřeší povinnost mít toto „trvalé bydliště“ v konkrétní obci po celé období, za které bude zaměstnanec slevu uplatňovat, bude-li kratší než 1 rok, přičemž slevu lze uplatnit nejméně za 1 měsíc, v němž zaměstnání trvalo.

Podmínka spočívající v trvalém bydlišti, resp. trvalém pobytu v dané lokalitě, která zakládá nárok na slevu na pojistném, může být navíc problematická i ve vztahu k právu Evropské unie. Tato podmínka totiž může podle judikatury Soudního dvora EU způsobit nepřímou diskriminaci pro cizince, kteří na území České republiky sice legálně pracují, ale nemají zde trvalý pobyt. Diskriminace, byť nepřímá, je právem Evropské unie zakázána.

5. Vláda spatřuje nedostatek návrhu i v pojetí definice znevýhodněné lokality, kterou ustanovení v navrhovaném zákoně specifikuje pouze odkazem na komplexní zhodnocení rozvojových znaků obce, počet obyvatel a nařízení vlády, které má seznam obcí stanovit. Není přitom stanoveno, co se míní komplexním zhodnocením rozvojových znaků obce, ani kdo bude tyto znaky posuzovat, přičemž není přípustné, aby prováděcí právní předpis teprve definoval podmínky nároku na navrhovanou slevu na pojistném na sociální zabezpečení.
6. V souvislosti se zmiňovaným prováděcím právním předpisem vláda považuje za potřebné rovněž uvést, že zmocnění k vydání nařízení vlády podle navrhovaného § 21a odst. 4 je podle jejího názoru neurčitě a nerealizovatelné. Návrh zákona předpokládá, že se má při určení nároku na slevu vycházet z počtu obyvatel obce k 1. lednu kalendářního roku, na druhou stranu už ale není zřejmé, kdy by měla vláda vydat předmětné nařízení. Počet obyvatel obce totiž nelze zjistit před tímto datem, a sleva má náležet již za leden.
7. Navržená opatření dále nejsou v souladu se záměrem podporovat vyšší regionální mobilitu pracovní síly s cílem dosáhnout vyššího souladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce a maximalizací využití domácích pracovních sil. Návrh zákona by podle názoru vlády mohl ve svém důsledku směřovat k vyšším regionálním rozdílům mezi distribucí volných pracovních míst a volné pracovní síly. Jeho provádění by bylo navíc administrativně náročné a značně by zatěžovalo zaměstnavatele, kteří by byli odpovědní za správnou aplikaci zákona a za případné nedůvodné slevy.
8. Vláda nepovažuje za správné tvrzení předkladatelů týkající se finančních dopadů návrhu obsažené v jeho odůvodnění. Předložený návrh zákona bude mít negativní dopad na příjmovou stranu státního rozpočtu, samotné snížení výběru pojistného na sociální zabezpečení je odhadováno ve výši 1,4 mld. Kč. Předkladatelé ovšem nezohledňují

další náklady vyvolané například zvýšenou kontrolní činností orgánů sociálního pojištění včetně nezbytného personálního posílení, úpravy tiskopisů nebo programového vybavení. Předkladatelé se nezabývají ani zvýšenou administrativní zátěží, která dopadne zejména na zaměstnavatele.

9. Návrh zákona není do detailu promyšlený a navíc vykazuje značné množství legislativně-technických nedostatků. Vláda postrádá například novely dalších zákonů, zejména zákona o důchodovém pojištění, které by reagovaly na skutečnost vyplývající z navrhované právní úpravy. Není upraven postup v případě, že zaměstnanec uplatní slevu současně u více zaměstnavatelů, v důsledku toho by mohlo docházet k duplicitním slevám. Dále by bylo vhodné doplnit povinnost zaměstnance oznamovat zaměstnavateli změny v rozhodných skutečnostech a povinnost zaměstnance uhradit zaměstnavateli škodu, která mu vznikla nesprávným uplatněním slevy.